

Nr 444

Av herr **Andersson, Torsten, m. fl.**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 13 § 2 mom. lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering.*

I propositionen nr 96 föreslås sådan ändring av reglerna om s. k. skärping av inkomst på grund av förmögenhetsinnehav vid inkomstprövningen inom folkpensioneringen, att de skärpningsfria förmögenhetsbeloppen höjes från 7 500 kronor till 15 000 kronor för gift och från 10 000 kronor till 20 000 kronor för ensamstående samt att skärpningsprocenten ökas från 10 till 20. Förslaget avser att motverka sådana konsekvenser av den nu pågående allmänna fastighetstaxeringen, att minskning av utgående inkomstprövade pensionsförmåner inträffar.

Fördubblingen av skärpningsprocenten skulle i vissa fall, trots höjningen av de skärpningsfria förmögenhetsbeloppen, kunna leda till minskning av utgående inkomstprövade pensionsförmåner för vissa pensionsberättigade, som har förmögenhet i form av fast egendom. Till förhindrande härav föreslås i propositionen en bestämmelse, att utgående pension ej får minskas endast till följd av att bestämmelserna ändrats. Omreglering av inkomstprövade pensionsförmåner enbart på grund av de stegrade fastighetsvärdena skall enligt propositionen tills vidare inte äga rum.

Däremot skall enligt förslaget de nya reglerna fr. o. m. den 1 juli i år tillämpas vid prövning av nya pensionsansökningar. Även vid jämkning av utgående pensioner, exempelvis till följd av ändrade inkomst- och förmögenhetsförhållanden eller ändring i civilstånd, avses de nya bestämmelserna i princip lända till efterrättelse fr. o. m. den 1 juli i år, varvid dock föreskrives, att sänkning av utgående pensioner får göras endast om även en tillämpning av de äldre reglerna leder till sänkning. Denna skulle då begränsas till det belopp, som följer av de gamla bestämmelserna. Förslaget innebär, att pensionsberättigade, som har förmögenhet i form av fast egendom och som får sina pensionsansökningar prövade efter den 1 juli i år eller underkastas jämkning av utgående pension, i vissa fall kan få sämre pensioner än de, som nu utgår i motsvarande fall.

Med nu gällande regler uppgår de förmögenhetsbelopp, varå avkastningen efter 4 procent ryms inom de avdragsfria beloppen, till 21 428 kronor för äkta makar tillsammans och 14 285 kronor för ensamstående. Den pågående allmänna fastighetstaxeringen kan beräknas medföra höjning av

taxeringsvärdena med i genomsnitt 35 proc. för egna hem och med minst 50 proc. och i många fall mer för mindre jordbruksfastigheter. Med de i propositionen föreslagna reglerna torde den nu pågående fastighetstaxeringen i allmänhet inte medföra någon skärpning vid kommande inkomstprövning av inkomst av sådana egna hem, vilkas avkastning vid nu gällande taxeringsvärden och prövningsregler faller inom de avdragsfria beloppen. I fråga om fastigheter med högre taxeringsvärden blir de föreslagna skärpningsreglerna hårdare än de nuvarande. Enligt nuvarande regler får t. ex. ett par äkta makar, vilkas enda inkomst utgöres av en till 4 proc. beräknad avkastning av egna hemsfastighet med ett taxeringsvärde av 25 000 kronor, den behovsprövade folkpensionens maximibelopp minskat med 166 à 167 kronor. Vid höjning av taxeringsvärdet med 35 proc., d. v. s. till 33 000 à 34 000 kronor, skulle ett par äkta makar, som äger en sådan fastighet och inte har annan inkomst, enligt de i propositionen föreslagna skärpningsreglerna få den behovsprövade folkpensionens maximibelopp reducerat med cirka 200 kronor.

För de mindre jordbruksfastigheternas vidkommande måste konstateras, att de i propositionen föreslagna reglerna inte ger tillfredsställande skydd mot den pågående fastighetstaxeringens konsekvenser vid inkomstprövningen inom folkpensioneringen. En jordbruksfastighet med ett taxeringsvärde av 21 000 kronor, vars avkastning enligt nuvarande regler ryms inom det avdragsfria beloppet för äkta makar, kan genom den nya taxeringen beräknas få ett värde av minst 32 000 kronor, vilket då inte kommer att falla inom det avdragsfria beloppet vid de föreslagna skärpningsreglerna. Ett par makar, som inte har annan inkomst än beräknad förmögenhetsavkastning av sådan fastighet, skulle vid inkomstprövning efter de föreslagna skärpningsreglerna få minskning av behovsprövad folkpensions maximibelopp med 60 à 70 kronor. Ensamstående pensionär kan i nuvarande läge ha en jordbruksfastighet till ett taxeringsvärde av något över 14 000 kronor utan att minskning av ifrågavarande pensionsförmåner inträffar. Den pågående fastighetstaxeringen kan beräknas höja värdet av en sådan fastighet till minst 21 000 à 22 000 kronor. Vid tillämpning av de föreslagna skärpningsreglerna kommer ensamstående person, som äger sådan fastighet, att få pension med cirka 50 kronor mindre än enligt nuvarande förhållanden.

Vid högre taxeringsvärden än i de ovan nämnda gransfallen kommer givetvis genom den föreslagna fördubblingen av skärpningsprocenten en förhållandevis större pensionsreducering att inträffa efter den pågående fastighetstaxeringen än vad som nu är fallet. Atskilliga fastighetsägare, som enligt nuvarande förhållanden inte skulle uteslutas från inkomstprövad pension, skulle vid tillämpning av de i propositionen föreslagna reg-

lerna inte kunna få sådan pensionsförmån efter den beräknade höjningen av taxeringsvärdena. Såsom av sammanställning i propositionen framgår, är den förmögenhetsgräns, som enligt nuvarande regler utesluter makar med ålderspension å ort med kommunalt bostadstillägg å 150/200 kronor från inkomstprövad folkpension, 25 714 kronor. Vid prövning enligt de föreslagna reglerna skulle förmögenhetsgränsen i detta fall flyttas till 33 750 kronor. En 35-procentig höjning av taxeringsvärdet ökar emellertid en sådan förmögenhet till cirka 34 700 kronor, en 50-procentig taxeringsvärdeshöjning ökar den till cirka 38 600 kronor.

Man kan inte bortse ifrån att den inkomstprövade folkpensionen kommer att bli mindre i åtskilliga fall vid prövning enligt de föreslagna reglerna än enligt de nuvarande, och i åtskilliga sådana fall, där inkomstprövad folkpension nu utgår, kommer densamma att utebli. Vid prövning av nya pensionsansökningar eller jämkning av äldre pensioner kommer alltså många pensionsberättigade att möta en hårdare restriktivitet. Det bör framhållas, att pensionssökande, som äger sådana mindre fastigheter, ofta inte har någon egentlig inkomst. En försämring av pensionsförmånerna för sådana grupper bör därför undvikas.

Fördubblingen av skärpningsprocenten synes alltså i vissa fall medföra alltför restriktiva bestämmelser för rätt till kommunalt bostadstillägg och andra inkomstprövade pensionsförmåner. Om skärpningsprocenten bibehålles vid 10, behöver ingen försämring i jämförelse med nuvarande förhållanden inträffa. För bibehållande av en skärpningsprocent av 10 synes oss också det förhållandet tala, att en stor folkpensionsreform är att vänta inom snar framtid, varigenom folkpensionen torde väsentligt förbättras. Det kan då inte vara motiverat att nu vidtaga ändring, som i åtskilliga fall leder till försämrade pensionsförhållanden.

Med anledning av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr 96 för sin del måtte besluta, att 13 § 2 mom. lagen den 29 juni 1946 om folkpensionering må få följande lydelse:

”Där inkomst — — — av Konungen.

Vid uppskattningen av förmögenhets avkastning skall denna höjas med 10 procent av det belopp, varmed förmögenheten må överstiga för gift pensionsberättigad 15 000 kronor och för annan pensionsberättigad 20 000 kronor.”

Stockholm den 27 mars 1957

Alvar Andersson

Nils Franzén

Torsten Andersson

Nils-Eric Gustafsson